

ZÁKONY PORUŠUJÍCÍ OBLIGACE ZE SMLUV.

(Výklad ústavní doložky nejvyšším soudem Spojených států amerických v případě Home Building and Loan Association v. Blaisdell, rozhodnutém 8. ledna 1934.)¹

Na jaře roku 1933 ocitly se Spojené státy na nejnižším bodu přítomné hospodářské a peněžní krise a jako všude jinde i tam počalo se ozývatí se všech stran volání o pomoc dlužníkům. Situace byla vskutku velmi zlá, ba tak špatná, že se nedá dobře srovnati s našimi poměry. Nejen že dlužníci neměli čím platiti, nýbrž rovněž následkem zvýšené nabídky a téměř žádné poptávky ceny zadlužených nemovitostí den ode dne klesaly, až padly na pouhý zlomek původní ceny. Zákonodárné sbory jednotlivých států snažily se urychleně uzákoniti opatření o příročí na hypotekární dluhy, jednak aby zachránily zadluženým střechu nad hlavou a jednak aby předešly nastávající panice.

Ve státě Minnesota byl vydán zákon o příročí dne 18. dubna 1933. Par. 4. tohoto zákona zní:²

„Byly-li prodány nemovitosti v nuceném prodeji za účelem uspokojení hypotekárního věřitele a neuplynula-li dosud lhůta k výkonu práva zpětné koupě, nebo byl-li právě nařízen nucený prodej, případně bude-li nařízen během dvou let od vydání tohoto zákona, nebo bude-li hypotekárním věřitelem podána žaloba o povolení nuceného prodeje, může soud povolit příročí a prodloužiti lhůtu k výkonu práva zpětné koupě podle svého uvážení, nejdéle však do 1. května 1935.

Dlužník musí žádati o prodloužení lhůty u příslušného krajského soudu. Soud vyšetří výši příjmu ze zadlužené nemovitosti, a není-li příjmu, výši pravděpodobného nájemného, a nařídí dlužníkovi, aby v určitých lhůtách platil věřiteli přiměřené částky k úhradě úroků, daní a k částečné úhradě dluhu. Opomene-li dlužník platiti řádně tyto splátky ve stanovených lhůtách, ztrácí po uplynutí třiceti dní právo k výkonu zpětné koupě, a věřitel nabývá plného a neomezeného práva vlastnického k nemovitosti.“

Žalobce v tomto sporu, hypoteční úvěrní ústav Home Building & Loan Association,

¹ Otázky této dotýká se u nás Dr. Jaroslav Krejčí ve spise „Zpětná působnost zákonů z hlediska práva ústavního“, v němž autor neopomíná všimnouti si zajímavého stanoviska moderních francouzských teoretiků veřejného práva, kteří se zabývají pojmem zpětné působnosti zákonů (viz zejména kapitola III.). Tato nauka francouzských publicistů zahrnuje pojem „nabytých práv“ a za svůj základ stanoví rozdíl mezi „právními situacemi obecnými“ (neosobními, abstraktními, objektivními) a „právními situacemi zvláštními“ (konkretními, subjektivními). Majoritní odůvodnění soudního rozhodnutí, označeného shora, vyhýbá se rovněž řešení otázky nabytých práv a ačkoliv nepoužívá týchž výrazů jako zmíněná francouzská nauka, je myšlenkový postup při aplikaci výslovného ústavního zákazu založen na úvahách velmi příbuzných.

² Největší rozdíl mezi právním systémem anglosaským a právními systémy založenými na římském právu jeví se v právních předpisech týkajících se nemovitostí (real property) a jejich převodu. Rozdíl tkví již v základních pojmech, které se často nekryjí svým významem, takže je nutno omeziti se na pouhé podání pokud možno přesného překladu. Obvyklý případ hypotéky na nemovitosti v anglosaském právu spočívá v převedení vlastnického práva k nemovitosti (legal title) na věřitele, při čemž dlužník zůstává t. zv. equitable title, t. j. kvalifikované právo zpětné koupě (equity of redemption). Nesplní-li dlužník podmínky, dochází ihned k nucenému prodeji. Dlužník má pak ještě zákonem stanovenou lhůtu k výkonu práva zpětné koupě. Nepoužil-li dlužník práva k výkonu zpětné koupě do stanovené lhůty, stává se po jejím uplynutí kupec neomezeným vlastníkem nemovitosti.

půjčil žalovanému Blaisdellovi částku \$ 3800.—. K zajištění této částky dal Blaisdell obvyklou hypotéku na svou nemovitost, pozůstávající z pozemku a domu. Zástavní smlouva obsahovala jako obvykle doložku o provedení nuceného prodeje v případě nesplnění podmínek dlužníkem. Dlužník se ve smlouvě zavázal, zaplatiti ve stanovené lhůtě dluh s úroky a daněmi. Dlužník nezaplatil, věřitel dal nemovitost prodati ve veřejné dražbě a sám koupil nemovitost za částku, rovnající se výši hypotekárního dluhu. Zákon dává v tomto případě dlužníkovi právo zpětné koupě. Lhůta k výkonu práva zpětné koupě měla uplynouti dne 2. května 1933 a nepřikročil-li dlužník ve stanovené lhůtě k výkonu tohoto práva, měl se státi věřitel, podle zákonných předpisů, jež existovaly v době podepsání zástavní smlouvy, tímto dnem pravoplatným a neomezeným vlastníkem nemovitosti, oprávněným k okamžitému převzetí držby.

Žalobce si stěžuje, že jeho nárok k převzetí držby dotyčné nemovitosti byl porušen zákonem státu Minnesota ze dne 18. dubna 1933, který stanoví prodloužení všech existujících lhůt k výkonu práva zpětné koupě do 18. května 1933 a současně určuje, že dlužníci mohou požádati příslušné krajské soudy o další prodloužení lhůty. Dlužník Blaisdell použil tohoto ustanovení zákona, požádal soud o prodloužení lhůty a tato mu byla prodloužena do 1. května 1935.

Žalobce namítá mimo jiné, že zákon státu Minnesota je neplatný, poněvadž odporuje doložce spolkové ústavy v čl. I., par. 10., odst. 1., jež zní:

„Jednotlivé státy nesmí... vydávati zákony, které by porušovaly obligace ze smluv...“

Nejvyšší soud státu Minnesota žalobu zamítl. Žalobce odvolal se k nejvyššímu soudu Spojených států.

Odůvodnění majoritního vota je psáno předsedou soudu Ch. E. Hughes-em. Předseda dotýká se nejdříve odůvodnění nejvyššího soudu státního a upozorňuje na zprávu zástupce státu Minnesota o stavu hospodářské krise:

„Minnesota je převahou stát zemědělský. Více než polovina jeho obyvatelstva žije na farmách. V době kdy byl vyhlášen tento zákon klesly ceny zemědělských výrobků tak hluboko, že většina osob zaměstnaných v zemědělství neutržila za své výrobky ani tolik, aby mohla užítí své rodiny, platiti daně a úroky z hypoték, které vážnou na jejich domovech. Druhým zdrojem výdělku a výživy je hornictví. V normálních dobách Minnesota vyrábí 60 procent železa, jež produkují Spojené státy a téměř 30 procent všeho železa, které se vyrábí na celém světě. V roce 1932 klesla výroba železa pod 15 procent normální produkce. Rodiny nezaměstnaných horníků ocitly se v nouzi a musily býti podporovány z veřejných prostředků. Rovněž v ostatních oborech průmyslu je situace stejná. Podpory v nezaměstnanosti zavinily přetížení státních a samosprávných financí, jež musilo býti vyrovnáno uvalením zvýšených daní, zejména na nemovitosti. Následek daňového útlaku projevil se nejen v defraudaci daňové (v jednom okrese dostoupil počet daňových přešupků výše 78 procent) nýbrž i v otevřeném odporu a ve vážných porušeních veřejného pořádku...“

Odůvodnění považuje existenci stavu naléhavé potřeby za prokázánu a sleduje tento myšlenkový postup:

Naléhavá potřeba nemůže sama o sobě vytvořiti novou moc. Naléhavá potřeba rovněž nemůže zvětšiti delegovanou moc a nemůže také odstraniti nebo zmenšiti omezení, jež souvisí s delegovanou mocí. Ústavní listina byla při-

jata v době naléhavé potřeby. Rozsah moci, která byla delegována spolkové vládě, a omezení moci jednotlivých států byly právě stanoveny pod zorným úhlem naléhavé potřeby, tehdy existující, a z toho důvodu není možno, aby rozsah delegované moci nebo stanoveného omezení byly měněny jinou naléhavou potřebou. Vždy bylo a bude potřeba zkoumati, jaký je rozsah moci, delegované spolkové vládě, a jak daleko sahají zmíněná omezení, uložená jednotlivým státům.

Ačkoliv naléhavá potřeba nemůže vytvořiti moc novou, která právně nikdy neexistovala, může zajisté býti příležitostí k výkonu živé moci, v právním řádu platně existující. V případě naléhavé potřeby naskytá se otázka ústavního práva, zdali existující moc zahrnuje též možnost jejího případného použití na dané skutečnosti. Tak na př. válečné moci spolkové vlády nejsou vytvořeny naléhavou potřebou, kterou způsobuje válka, nýbrž jsou to moci delegované spolkové vládě za účelem podniknutí kroků, nutných v případě této naléhavé potřeby. Je to moc daná spolkové vládě k úspěšnému vedení války a dovoluje tudíž zajištění všech prostředků potřebných k obraně národa. Avšak ani válečné moci nejsou s to odstraniti ona ústavní omezení, která zajišťují základní svobody občanské. Problém je jasný u ustanovení, která jsou jasná a jež nedopouští jiného výkladu. Kde je však delegace moci nebo omezení výkonu moci dáno všeobecnou ústavní doložkou, tam narážíme na otázku aplikace. Tak jest tomu i s doložkou o neporušitelnosti obligací ze smluv.

„Důvody, které vedly k přijetí doložky ústavní konvencí nepomohou osvětliti problém. Velká nouze v době porevoluční a bída, do které upadli dlužníci, způsobily, že jednotlivé státy činily různá opatření, namířená proti věřitelům a proti závazkům smluvním. Tato zákonná opatření se tak množila, že veškerá důvěra v úvěr a řádný obchod byla podkopána. Účastníkům ústavní konvence bylo jasno, že těmto zlořádům je možno zabrániti pouze výslovným ustanovením, které by bylo pojato do ústavní listiny. Účel, kterému měla doložka sloužiti, nestačí nám však k stanovení jejího dosahu. Přihlédneme-li k aplikaci doložky na konkrétní případy, musíme dojíti k názoru, že ústavní omezení moci jednotlivých států ohledně porušení obligací ze smluv není absolutním zákazem, a že je tudíž nesmíme chápati doslovně jako pouhou formulku početní. Při aplikaci této doložky nebudeme se moci vyhnouti tomu, abychom se dotkli otázek, jež jsou velmi choulostivé a jež způsobily mnohokrát vzrušení, jakož i vzbudily spory a úvahy ve sněmovnách a v soudních síních: Co je to smlouva? Co je smluvní závazek? Co znamená porušení smluvního závazku? Kolik moci delegovaly státy spolkovému státu se zřetelem ke smlouvám a kolik si ponechaly této moci za účelem ochrany svých vlastních životních zájmů? Z dřívějších rozhodnutí tohoto soudu možno citovati: Smluvní závazek jest zákon, který platí mezi stranami a zavazuje je, aby smlouvu plnily. Tento zákon je odvozen ze zákonů, které platily v době a na místě sjednání smlouvy, a v této míře jsou ony zákony částí smlouvy. Jsou to zákony týkající se sjednání smlouvy, plnění a prostředků k vymáhání plnění. Představa platnosti závazku a představa prostředku k vymáhání plnění závazku spolu úzce souvisí, ve skutečnosti jde zde však o dvě různé věci. Je možno, aby prostředek k vymáhání závazku byl změněn, aniž by byla platnost závazku porušena.³ Dosud nebyl učiněn pokus vytknouti hranici, až ke které

³ Hughes zde staví proti sobě nezměnitelnost individuálních závazků a změnitelnost právních prostředků, jako to činí francouzští publicisté, zmínění Drem Krejčím; citováno shora, zejména str. 50, 54, 57.

může zákonodárce jíti, aby pod formou změny prostředku k vymáhání smluvního závazku ve skutečnosti nezměnil platnost závazku, a porušil tak individuální nároky. Krite-riem by zde patrně byla odůvodněnost postupu zákonodárce a nepřekročení rozumných hranic.“

„Smluvní závazek je porušen zákonem, který činí smlouvu neplatnou nebo který zrušuje závazek ze smlouvy. Jednotlivé státy mohou použití moci, kterou nedelegovaly spolkovému státu, běží-li o ochranu vlastních zájmů a to v určitých případech i tehdy, když by výkonem moci byly porušeny individuální smluvní závazky. Tak tomu bylo u zákonů, zapovídajících loterii a prodej losů a rovněž u státních zákonů prohibičních. Zákony tyto zrušily rázem řady individuálních smluv a smluvních závazků a přece nikdo nenamítal, že byly protiústavní. Rovněž i hospodářské zájmy státu mohou odůvodniti výkon moci i v tom případě, že zasahuje existující smluvní závazky.“

„Nejvyšší soud rozhodl v několika případech, že zákaz ústavní listiny, týkající se vydávání zákonů porušujících smluvní závazky nezabraňuje státům, aby vykonávaly onu moc, která má za účel podporování blaha občanů, nebo které jest jim zapotřebí pro dobro celku, a to i tehdy, kdyby výkonem této moci byly dotčeny smlouvy, sjednané mezi jednotlivci. Tato moc, která v různých svých podobách se nazývá moci policejní, spočívá ve výkonu svrchované moci státní za účelem ochrany života, zdraví, mravnosti, spokojenosti a všeobecného blaha občanů, a jako taková stojí nad smlouvami jednotlivců.“

„Samozřejmě, že zbytek moci, který byl vyhrazen státům, musí býti v souhlase s onou částí moci, která byla ústavní listinou delegována spolkovému státu. Vyhrazená moc nemůže býti aplikována tak, aby rušila ústavní zákaz, a rovněž nemůže ústavní zákaz býti vykládán způsobem, který by úplně zrušil význam vyhrazené moci. Obě moci musí býti v souladu. Tato zásada vylučuje výklad, který by dovolil státům vydávati zákony, jež by zrušily dluhy, nebo popřely platnost smluv, nebo odňaly poškozeným stranám prostředky k jejich vymáhání. Z toho však ještě neplyne, že by nemohly nastati poměry, za kterých by dočasné omezení vymáhání dluhů nebylo v souhlase s duchem a účelem ústavní doložky, a které by volaly po uplatnění vyhrazené moci státní za účelem ochrany obecných životních zájmů. Není pochyby o tom, že tento ústavní zákaz nelze aplikovati na dočasná omezení smluvních závazků v případech velkých živelních pohrom, způsobených požárem, povodní nebo zemětřesením. O tom svědčí dřívější rozhodnutí soudu. Má-li stát moc omeziti dočasně vymáhání plnění smluvních závazků v případech pohrom, jejichž příčiny byly fysické, není možno tvrditi, že by tato moc neexistovala, jsou-li příčiny naléhavé veřejné potřeby rázu jiného, zejména běží-li o příčiny rázu hospodářského. Že tomu tak je dokazují zejména rozhodnutí nejvyššího soudu v případech státních zákonů o ochraně nájemníků v letech poválečných. U těchto zákonů šlo rovněž o dočasné a podmíněné omezení z důvodu naléhavé potřeby, za současného přiměřeného odškodnění majitelů domů. V těchto případech soud rovněž vyslovil názor, že otázka existence naléhavé potřeby v budoucnosti může se kdykoliv státi předmětem soudního přezkoumání: »ačkoliv jest velmi si vážiti prohlášení zákonodárce o existenci naléhavé potřeby, není toto prohlášení pro soudy konklusivním.«

V další části odůvodnění soud konstatuje skutečnost, že postupem doby dochází k většímu hodnocení veřejných požadavků a k nutnosti naléztí rozumný kompromis mezi právy jednotlivce a veřejným blahem. Tlak neustále stoupající hustoty obyvatel-

stva, vzájemné vztahy mezi činností jednotlivých občanů a mnohotvárnost hospodářských zájmů vedly krok za krokem k intenzivnějšímu organisování společnosti, aby tím lépe chráněny byly základy, na kterých spočívá příležitost jednotlivce k získání blahobytu. Převládalo-li dříve mínění, že při aplikaci doložky je třeba chrániti hlavně zájmy individuální nebo třídní, a že doložka se nevztahuje přímo na zájmy jednotlivých států, ukázalo se později, že doložka se dotýká velmi důležitých a základních zájmů států, a že zde nejde o pouhý nárok jedné smluvní strany vůči druhé, nýbrž že běží o použití rozumných prostředků k ochraně hospodářské struktury, na které závisí obecné blaho. Soud zde připomíná slova předsedy nejvyššího soudu J. Marshalla, který v jednom případě pravil: »Nesmíme nikdy zapomínat, že to co vykládáme, je ústava, která byla napsána proto, aby platila pro budoucí věky a která následkem toho musí býti aplikována i na různé krise v lidských záležitostech«. Soud se musí tudíž dívati na přítomný spor ve světle zkušeností, které jsou čerpány z doby celého trvání soudu, a nikoliv snad ve světle slov, jež byla pronesena před sto lety.

Aplikují-li se dřívější rozhodnutí soudu na dané skutečnosti, pokračuje odůvodnění, je nutno dojít k tomuto závěru:

1. Ve státě Minnesota existoval stav naléhavé potřeby, který poskytl příležitost k výkonu vyhrazené moci státní za účelem ochrany obecných životních zájmů. Není možno tvrditi, že prohlášení zákonodárce a nejvyššího soudu státu Minnesota o existenci naléhavé potřeby nemá podkladu, ba naopak je prokázáno, že poměry v Minnesotě vyžadovaly urychleného zakročení v předpokladu, že zde byla moc pro zakročení. Hospodářská krise, která ohrožovala řadu obyvatel ztrátou domovů a pozemků, jež jim poskytovaly přístřeší a nutnou výživu, byla mocným důvodem pro uzákonění opatření o příročí.

2. Dotyčný zákonný předpis byl vydán k dosažení zákonného cíle; zákon nesměruje k dosažení prospěchu pro jednotlivce, nýbrž k ochraně základních zájmů společnosti.

3. Vzhledem k smluvním závazkům o které běží, může pomoc poskytnutá dlužníkům míti pouze charakter, který je přiměřený dané naléhavé potřebě, a může býti poskytnuta pouze za rozumných podmínek.

4. Podmínky, za kterých se prodlužuje lhůta k výkonu práva zpětné koupě, nejsou nerozumné. Platnost hypotekárního dluhu zůstává nedotčena, úrok plyne dále, práva věřitelem nabytá nejsou zrušena, podmínky k výkonu práva zpětné koupě zůstávají nezměněny. Dlužníku nemůže však býti odňata držba nemovitosti, platí-li výši nájemného, zjištěného soudně, na úhradu úroků a splátek na dlužnou jistinu. Věřiteli je sice vzata možnost nastoupiti okamžitě v držbu, to však se neděje bez náhrady. Důležitá je též skutečnost, že hypotekární věřitelé jsou po většině společnosti, zejména pojišťovací společnosti, bankovní závody a úvěrní ústavy. Tyto společnosti a rovněž i ostatní věřitelé jednotlivci nevyhledávají příležitosti zakoupiti si nový domov nebo snad se věnovati zemědělství, nýbrž záleží jim hlavně na tom, aby měli dobrou záruku za zapůjčené peníze. Zákonodárce byl oprávněn zasáhnouti do situace ve které byla pomoc zapotřebí na obou stranách. Zákonodárce tu zabraňuje včasným zásahem hrozící zkáze jak na straně dlužníků, tak i na straně věřitelů.

5. Působnost tohoto zákona je časově omezena. Toto omezení vztahuje se na dobu trvání stavu naléhavé potřeby. Ačkoliv lhůta byla tu prodloužena do 1. května 1935, může býti zkrácena v případě změny poměrů již dříve usnesením soudu ve smyslu

tohoto zákona, a účinnost zákona nemůže v žádném případě platně přežít existenci stavu naléhavé potřeby; jeho platnost rovněž nemůže být prodloužena tak, aby zrušila materiální obsah závazků.

Se zřetelem k naznačeným důvodům soud vyslovuje názor, že minnesotský zákon, aplikovaný na tento případ, neodporuje doložce spolkové ústavy o neporušitelnosti obligací ze smluv, a potvrzuje rozsudek nejvyššího soudu státu Minnesota.

V tomto případě hlasovalo pět soudců pro potvrzení rozsudku, čtyři pak proti. Minoritní odůvodnění je sepsáno soudcem Sutherlandem:

„Za této generace bylo předloženo nejvyššímu soudu málo otázek tak velké důležitosti, jako je tato. Ten kdo nechce vidět, že toto rozhodnutí znamená pro budoucnost postupné a neustále pokračující zasahování do posvátnosti závazků veřejných i soukromých, zavírá prostě své oči před nutnými následky. Vliv minnesotského zákona, ačkoliv sám o sobě dosti vážný, má celkem nepatrný význam u porovnání s daleko vážnějšími a nebezpečnějšími útoky na ústavní omezení moci, kterých jest se co obávati jako následků překročení hranice, stanovené ústavní listinou. A ti z nás, kdož se obávají vlivu tohoto rozhodnutí soudu, neplnili by svou povinnost, kdyby nezaznamenali důvody pro svůj opačný názor.“

Minoritní odůvodnění spatřuje v tomto rozhodnutí úplný odklon od směrnic, které určují dřívější rozhodnutí soudu. Ústavní doložka nemůže se vykládat dvojím způsobem, jednou tak a po druhé jinak. Znamenala-li doložka o porušení smluvních závazků v době schválení ústavní listiny, že státy nesmí změnit ustanovení smluv státními zákony, jejichž účelem by bylo pomáhati dlužníkům na účet věřitelů v době hospodářské a finanční krise, pak je samozřejmé, že má doložka tentýž význam i dnes. Toto stanovisko zastával soud v dobách obecného nebezpečí a velkých nepokojů, kdy situace byla vážnější než je nyní. Tak v případě *Ex parte Milligan* soud praví: „Tvůrci ústavy předvíдали, že přijdou zase doby zmatků, kdy občané budou pociťovati břímě zákonů a kdy se budou snažiti dosáhnouti změn, jež se jim budou zdáti spravedlivými. Předvíдали rovněž, že zásady ústavní svobody budou vážně ohroženy, nebudou-li stanoveny neodvolatelným zákonem. Dějiny je učily, že o to, co se stávalo v minulosti, mohl by se pokoušeti někdo v době budoucí“. V tomto případě bylo pak soudem vysloveno pravidlo, bez kterého by ústavní listina přestala být „nejvyšším zákonem země“, který zavazuje právě tak státy jako občany, vždy a za každé okolnosti, a bez něhož by se ústava stala pouhou sbírkou politických postulátů uplatňovaných nebo popíraných podle nálady a smýšlení zákonodárných sborů a soudních tribunálů vzhledem k předpokládaným potřebám dne: „Ústava Spojených států je zákonem pro vládcu a lid, jak za války tak i v míru, jež chrání všechny třídy lidí, vždy a za všech okolností. Lidský důvtip nevymyslí nikdy horší domněnky než oně která tvrdí, že by účinnost kterékoliv doložky ústavní mohla být suspendována za doby velkých krisí, ve kterých by se stát mohl ocitnouti. Taková domněnka by vedla přímo buď k anarchii nebo k despotismu“. Ve vážných dobách byl soud vždy téhož názoru. *Dred Scott v. Sandford*: „Ústava nesmí se státi pouhým odrazem vášní doby a veřejného mínění“. *Twitchell v. Blodgett*: „V případech existence naléhavé potřeby může se přihoditi, že některé ústavní doložky nevyhovují poměrům. Taková ustanovení zůstávají však v platnosti dokud nebyla změněna ústavní cestou. Náprava nemůže být sjednána nesprávnou aplikací těchto ustanovení“. *Funk v. U. S.*: „Ústavní doložky ne-

jsou tak pružné jako příkazy obsažené v ostatních právních normách. Pouze obyčejné zákony se modifikují nebo i ruší samočinně jakmile přestanou vyhovovati novým změnám poměrům“.

Jediným cílem soudu má být vyložení významu doložky. Soudce Sutherland uvádí v dalším velmi podrobně jaký byl význam doložky v době schválení ústavní listiny a cituje hojný historický materiál k obhájení své these. Dovozuje, že aplikace těchto zásad na danou otázku odstraňuje veškeré pochybnosti o tom, že doložka zapovídá státům vydávati zákony porušující obligace ze smluv, zákony, jejichž účelem je zmírnění tísnivých poměrů, do kterých se dlužníci dostali následkem hospodářské nebo peněžní krise: „Okolnosti, za kterých došlo k napsání a schválení této doložky, dokazují, že k jejímu schválení došlo právě za zvláštním a dobře uváženým účelem, který směřoval k tomu, aby zákonodárství tohoto druhu bylo zamezeno zejména v době peněžní tísně. Ba možno dokonce tvrditi, že ústavní konvence neměla žádný jiný účel na mysli“. „Dnešní zlé hospodářské poměry nejsou ničím novým v dějinách Spojených států. Od samého počátku střídala se období krisí, průmyslových úpadků, peněžních panik, nezaplacených a nezaplacitelných dluhů s obdobími velkého blahobytu. Zdá se, že nás život nenaučil dosud tomu, abychom pochopili, že výdaje převyšující příjmy plodí bídu, že veřejné a soukromé vyhazování peněz, které byly opatřeny pouhými sliby o tom že budou zaplacený, musí skončiti buď popřením dluhů nebo splněním slibů, splněním, které je spojeno s vynaložením všech sil a se sebezapřením. Pokusy zákonodárců o přenesení břemene z dlužníka na věřitele a o obejití doložky o porušení smluvních závazků se vytrvale a neustále opakovaly.“

V závěru přidržuje se minoritní odůvodnění nauky o ochraně práv již založených, která vykládá doložku v tom smyslu, že tato nepřipouští ani změnu individuálních závazků, ani změnu právních prostředků k vymáhání plnění závazků. Podle něho není správným tvrzení majoritního odůvodnění, že minnesotský zákon mění pouze právní prostředky k vymáhání závazku. Zákon tento mění obsah smluvního závazku: „Není možno předvídati, co se stane s nemovitostí za dobu, po kterou má platiti příročí. Hodnota budov může se zmenšiti, cena nemovitosti může klesnouti daleko pod částku dluhu, situace věřitele se může státi tak kritickou, že bude nucen postoupiti záruku za každou cenu“. Slova „smluvní závazek“ ve smyslu ústavní doložky znamenají a vyjadřují povinnost plniti závazek dané smlouvy, a nikoliv povinnost plniti jiný závazek, substituovaný proti vůli stran. Se zřetelem k ústavnímu zákazu o neporušitelnosti smluvních závazků státy nemají žádné moci k provedení této substituce právě tak jako ji nemá kterákoliv ze smluvních stran, která by chtěla změnu provésti proti vůli strany druhé.

JIRÍ PALKOVIČ:

MAĎARSKÝ PROBLÉM V STÁTOVĚDECKÉM A SOCIOLOGICKÉM SVĚTLE.

Téměř v srdci Evropy, na místě, kde se stýká západní Evropa s útvary jihovýchodu a územím rovin východní Evropy, kde se dotýkají národy slovanské románské a germánské, žije ode všech odlišný národ maďarský, jehož existence a vývoj jest ode dávna vážným problémem nejen všech jeho sousedů, nýbrž do jisté míry též pro-